

VI. KATEDRA DOGMATSKOG BOGOSLOVLJA

OTAJSTVO TROJEDINOGA BOGA

Godina studija: III.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 3

ECTS bodovi: 4

1. Iskustvo Boga u svjedočanstvu Staroga zavjeta: Božje ime; Jahve i povijest. 2. Iskustvo Boga u svjedočanstvu Novoga zavjeta: Bog - svemogući Otac; Isus Krist - Sin Božji; Duh Sveti - Gospodin i Životvorac; trojstvena struktura Božje objave; počeci trinitarne refleksije. 3. Dogmatski razvoj vjerovanja Crkve u trojedinoga Boga: trinitarne hereze i nauk Nicejskog (325.) i Carigradskog koncila (381.); trinitarna teologija Augustina i Tome Akvinskog. 4. Elementi sustavne refleksije o trojedinom Bogu: temeljni pojmovi trinitarne teologije; Trojstvo kao otajstvo vjere; jedinstvo imanentnog i ekonomijskog Trojstva; jedinstvo u Trojstvu - Trojstvo u jedinstvu.

Literatura:

F. Courth, *Bog trojstvene ljubavi*, Zagreb 1999; *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb 1994; W. Kasper, *Bog Isusa Krista. Tajna trojedinog Boga*, Đakovo 1994; S. Kušar: *Bog kršćanske objave*. Građa i literatura za studij teološkog traktata o trojedinom Bogu, Zagreb 2001; J. Ratzinger, *Uvod u kršćanstvo*. Predavanja o Apostolskom vjerovanju, Zagreb 1970.

TEOLOŠKA ANTROPOLOGIJA: BOG STVORITELJ I MILOST KRISTOVA

Godina studija: III.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 3

ECTS bodovi: 4

Obrađuje se antropologija kao teološka disciplina koja objedinjuje protologiju i haritologiju s pogledom na eshatologiju. *Bog Stvoritelj*: Vidljivi i nevidljivi svijet te čovjek kao stvorenja Božja. Osnovni pojmovi biblijske antropologije: grijeh, zlo i spasenje. *Milost Kristova*: Biblijska terminologija i teologija milosti. Dogmatsko-povijesni razvitak s posebnim osvrtom na Augustinovu raspravu s Pelagijem te nauk Tridentinskog sabora o opravdanju. Obrađuje se tematika: milost pretpostavlja i usavršuje narav; milost kao posinaštvo i prijateljstvo s Bogom; čovjek novo stvorenje u Kristu po opravdanju; milost i čovjekovo slobodno obraćenje; dinamizam i rast života u Kristu; kozmička dimenzija života u Kristu; pitanja za kršćansku praksu.

Literatura:

Flick M. – Alszeghy Z., *Temelji teološke antropologije II*, (skripta), Sarajevo 1983.; F. Courth, *Kršćanska antropologija*, Đakovo 1998; I. Golub, *Dar dana šestoga*, Zagreb 1999; Izabrani članci.

KRISTOLOGIJA

Godina studija: III.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 3

ECTS bodovi: 4

Pristup Isusu iz Nazareta: iz perspektive kulture, teologije religija, vjere Crkve; Pitanje o povijesnom Isusu i druga hermeneutička pitanja; Biblijska nauka o Kristu i njegovu djelu; povijesno-dogmatski razvoj – rasprave o Isusu Kristu i saborske ispovijesti vjere; sustavno promišljanje o tajni Isusa Krista i njegova djela spasenja; uskrsl i uzvišeni Krist te otajstvo Isusa Krista: Sin Božji, Sin Čovječji i posrednik između Boga i čovjeka.

Literatura: W. Kasper, *Isus Krist*, Split 1995.; J. Galot, *Tko si ti, Kriste? Kristologija*, Đakovo 1996.; J. Galot, *Isus Osloboditelj. Soteriologija*, Đakovo 1997.; Izabrani članci.

PNEUMATOLOGIJA

Godina studija: IV.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 1

ECTS bodovi: 2

Kolegij obrađuje sljedeće teme: 1. Duh jahvin u Starom zavjetu – uporaba izraza „ruah“; karakteristike, narav i karizmatički interventi Jahvinog Duha; službe i Duh u SZ; Duh kao počelo moralnoga života te Duh i buduća mesijanska vremena. 2. Duh Sveti u otajstvu Krista prema Novome zavjetu; Duh Sveti i zemaljski Isus iz Nazareta; Duh Sveti i uskrsl Krist – Duh uskrisuje i proslavlja Isusa, uskrsl Krist izvor i djelitelj Duha; 3. Duh Sveti u otajstvu Crkve – izbor novozavjetnih tekstova; Lumen gentium; 4. Duh Sveti i kršćanski život i djelovanje.

Literatura:

I. Golub, *Duh Sveti u Crkvi*, Zagreb 1975; S. Kušar, *Duh Sveti – počelo kršćanskoga života*, Zagreb 1998.; N. Hohnjec (priredio), *Duh Sveti – počelo kršćanskoga života i djelovanja*, Zagreb 1999.; T. Spidlik, *Prisutnost i djelovanje Duha u vjerniku*, Crkva u svijetu, Split 1998.

MARIOLOGIJA

Godina studija: III.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 1

ECTS bodovi: 2

Pristup tematici i današnje poteškoće; Biblijski govor o Mariji; Povijesno-dogmatski razvoj mariologije i oblikovanje istina vjere; mariologija Drugog vatikanskog sabora;

Dogme: Bogorodica, vazda Djevica, Bezgrješna i na nebo Uznesena; pobožnost prema Mariji - perspektive za kršćansku praksu.

Literatura:

Ivan Pavao II., *Redemptoris mater*, Zagreb 1994A. Mueller – D. Sattler, *Mariologija* (skripta), Sarajevo 1997.; J. Galot, *Mariologija. Marija u djelu spasenja*, Đakovo 2001.; Izabrani članci.

SAKRAMENTOLOGIJA: SAKRAMENTI OPĆENITO

Godina studija: IV.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Kršćanski nauk i teologija sakramenata nerazdvojno su povezani sa središnjim vjerskim istinama, naravno u okviru Crkve. Kako je Crkva opći sakrament spasenja onda je dvostruka zadaća teologije sakramenata: s jedne strane osvijetliti sakramentalno djelovanje Crkve za čovjeka, s druge strane čovjeku otvarati oči za sakramentalno djelovanje Crkve. Bog i čovjek u Crkvi su subjekti ove discipline. Bog djeluje spasenjski a čovjek je potreban Božjeg spasenjskog djelovanja. Interaktivni odnos Boga prema čovjeku (descendentni put) i čovjeka prema Bogu (ascendentni put) jest u središtu teologije sakramenata. Stoga ova disciplina skladno objedinjuje teološko-trinitarni, tj. kristološki, pneumatološki i ekleziološki s antropološkim aspektom sakramenata. Ona je u neku ruku teološka antropologija spasenja. Sakramentalnost Krista i Crkve su uvodni tematski okvir sakramentalnog djelovanja u kojem se podjeljuje po vidljivim sakramentalnim znakovima (radnjama) nevidljiva sakramentalna milost. Stoga kolegij obrađuje sljedeće teme: pojam sakramenta kroz povijest; sakramenti i povijest spasenja: Isus Krist - prasakrament, Crkva - temeljni sakrament; sakramenti kao znakovi; djelotvornost i učinci sakramenata; poslužitelj i primatelj sakramenata; broj 7 sakramenata, pitanje ustanovljenja sakramenata.

Literatura:

Schillebeeckx E.H., *Krist – sakrament susreta s Bogom*, Priručnici KS Zagreb 1976; Courth F., *Sakramenti – priručnik za teološki studij i praksu*, Đakovo 1997.; *Katekizam Katoličke Crkve*, KBK, Zagreb 1994, br.1066-1155.; Schnitzler Th., *O značenju sakramenata*, Herder-KS, Zagreb 1998.; A. Mateljan, *Otajstvo poslanja*, Split 2004.; I. Šutalo, *Sakramenti* (skripta).

SAKRAMENTOLOGIJA: SAKRAMENTI INICIJACIJE, OZDRAVLJENJA I SLUŽENJA

Godina studija: IV.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 3

ECTS bodovi: 4

Obraduje se sedam sakramenata Crkve: 1. Sakramenti *kršćanske inicijacije* ili uvođenja u crkvenu zajednicu: krst, potvrda, euharistija. 2. Sakramenti *u situacijama grijeha i bolesti*: pokora ili pomirenje, te bolesničko pomazanje. 3. Sakramenti *u službi zajednice*: ženidba i sv. red. - Svaki od navedenih sedam sakramenata obrađuju se u četiri koraka: pristupna problematika, biblijsko utemeljenje, povijesni pregled i sustavni dogmatski nauk.

Literatura:

Courth, *Sakramenti*. Priručnik za teološki studij i praksu, Đakovo 1997; *Katekizam Katoličke Crkve*, Zagreb 1994; E. H. Schillebeeckx: *Krist - sakrament susreta s Bogom*, Zagreb 1992; Schnitzler Th., *O značenju sakramenata*, Herder-KS, Zagreb 1998.; T. Šagi-Bunić: *Euharistija u životu Crkve kroz povijest*, Zagreb 1984.; I. Šutalo, *Sakramenti* (skripta).

ESHATOLOGIJA

Godina studija: IV.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 1

ECTS bodovi: 2

Eshatologija je teološka nauka o posljednjim stvarima. Govoriti o posljednjim stvarima nije ni za vjernika lagano. Zato je eshatološki govor proročki, okrenut je budućnosti, znanstveno nesiguran ali duboko prožet vjerom i nadom. Taj govor predstavlja čovjekov osobni vjerom određeni odnos prema posljednjim stvarima, nije utemeljen na iskustvu, niti na znanosti, nego na Objavi. Zato je taj govor pun simbola i metafora, ali nije samo simboličan i metaforičan. Iz perspektive sadašnjosti govori se o budućnosti, iz vremensko prostornih kategorija ograničenosti gleda se neograničenost. Upravo zato eshatološki govor predstavlja govor nade koja u sebi nosi napetost između obećanja i ispunjenja. Posebno važne eshatološke teme kao npr. smrt, sud (retribucija), Kraljevstvo Božje, paruzija, besmrtnost, uskrsnuće, vječna osuda (pakao), blaženo gledanje (raj), izvanzemaljsko čišćenje (čistilište). Kolegij stoga daje povijesni pregled eshatološkog govora s posebnim osvrtom na helenističko i biblijsko gledanje na čovjekovu budućnost, obrađuje posljednje stvari, odnosno hermeneutska načela govora o eshatologiji, potom individualnu eshatologiju: smrt, sud, uskrsnuće mrtvih te kolektivnu eshatologiju: paruzija, opći sud, raj, pakao, čistilište.

Literatura:

Pozo C., *Eshatologija*, izd. Vrhbosanska katolička teologija, Priručnici 2, Sarajevo 1997., (preveo dr. Anto Šarić). Kongregacija za nauk vjere - *O nekim pitanjima iz eshatologije*, preveo i komentirao Nemet L., *Kršćanska eshatologija*, KS, Zagreb 2002.; "Riječki teološki časopis", 5 (1997) 1, posvećen pitanjima eshatologije i kršćanske nade.

IZBORNI PREDMETI

IZABRANA PITANJA O BOGU

Godina studija: III.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

U uvodnom predavanju studente se želi uvesti u srž suvremene problematike govora o Bogu, i to kroz razna pitanja, kao na primjer: Ima li Bog smisla? Ima li smisla govoriti o Bogu? Tema se nadalje razvija govorom o Bogu kao misteriju i o čovjeku koji se nalazi pred tim misterijem i koji na različite načine odgovara na taj misterij. Budući da kršćanska vjera govori o Bogu kao Ocu, slušačima se želi pojasniti i pitanje Božjeg očinstva u odnosu na Isusa Krista i u odnosu na ljude.

Literatura:

W. Kasper, *Ima li Bog još smisla?*, u: BS LX/1-2 (1990) 1-9; Isti, *Bog Isusa Krista*, Đakovo 1994; I. Karlić, *Bog Otac - Otac Isusa Krista i Otac ljudi*, u: OŽ LIV/1 (1999) 49-68.

IZABRANA PITANJA IZ KRISTOLOGIJE

Godina studija: III.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2